

IT IS THE EXPERIENCE, STUPID

COLUMN

BART COSIJN

Debatleider, dagvoorzitter en initiatiefnemer Burgertop Amsterdam.

Het is een hardnekkig misverstand over burgertoppen, 1000-en en andere door burgers georganiseerde democratische experimenten dat deze pogen de haperende representatieve democratie op te lappen. Sla er maar een willekeurig rapport op na dat probeert de oplossing aan te dragen voor de crisis in de democratie. Gemeenten bedenken nieuwe manieren van democratische besluitvorming, is dan de makkelijke conclusie. Een enkeling ziet het wel scherp. Zoals een progressieve fractievoorzitter uit Amsterdam die, toen we hem het plan voor een stadsbrede burgertop voorlegde, tegen mij zei: 'De gemeenteraad is dus jullie grootste vijand.' Dat was geen dreigement. Hij doorzag de ultieme consequen-

tie: burgers die bij elkaar komen om een alternatieve democratie in praktijk te brengen, willen invloed op de politieke besluitvorming.

Ik snap het wel, dit misverstand: mensen met een actieve rol in de democratie halen hun ervaringskennis uit het representatieve stelsel en haar beperkingen. Het enthousiasme onder inwoners om mee te doen met dit democratisch proces is niet bijster hoog. En daarom gaan bestuurders en volksvertegenwoordigers graag naar congressen waar over een 'meervoudige democratie' wordt gediscussieerd. Ze voelen de noodzaak. Maar burgers gaan in veel groter aantallen naar burgertoppen en 1000's, dan naar de publieke tribune van de gemeenteraad. Je zou kunnen denken dat de

zoekende raadsleden en de experimenterende burgers elkaar ergens in het midden gaan treffen: door burgers georganiseerde deliberatie als een nieuwe vorm van inspraak. Bewoners en ondernemers nemen zelf de verantwoordelijkheid om zo veel mogelijk mensen te betrekken en bovendien is het een stuk goedkoper. Maar volgens mij is dit *wishful thinking*. Mensen die veel tijd vrij maken om een burgertop te organiseren, hadden ook een politiek partij kunnen beginnen. Maar dat doen ze niet, en daarmee leveren ze expliciet kritiek op het representatieve democratisch systeem zoals we dat nu kennen.

Het bestuurlijke debat gaat nu over de vraag of deze burgertoppen hun democratische claims kunnen waarmaken, zoals bijvoorbeeld de diversiteit van deelnemers. Waar we nog weinig over praten is waarom mensen er met zo veel enthousiasme en energie aan deelnemen. Volgens mij heeft dat weinig te maken met formele democratische spelregels, en alles met de behoefte van mensen aan democratische ervaringen. We willen niet alleen kiezer zijn, maar meepraten en onze ideeën delen. Pas als je de democratie echt kan beleven, ben je bereid haar kernwaarden te verdedigen.

In allerlei keuzes in het persoonlijke leven willen mensen graag in een redelijk gelijkwaardige verhouding tot elkaar tot beslissingen komen. Uiteraard wordt het allemaal een stuk ingewikkelder wanneer we met een hele grote groep tot keuzes moeten komen. Een gezin is geen land. Maar zodra een beslissing betrekking op ons leven heeft, ook binnen een grote groep, willen we gehoord worden, en ons onderdeel kunnen voelen van de wijze van beslissen.

Een lage opkomst bij verkiezingen, kritiek op politici en cynisme op social media, zijn geen tekenen van een afkalvende behoefte aan democratische ervaringen. Het zijn volgens mij aanwijzingen dat we op zoek moeten naar meer empathie in onze democratie.

Beter een klein gesprek aan tafel dan een grote speech met valse beloften. Beter een oprechte toelichting op een lastige beslissing dan een voldongen feit met onleesbare rapporten. Beter een flinke aanvaring tussen initiatiefnemers van een burgertop en leden van een lokale gemeenteraad, dan een zacht verhaal over elkaar oplappende systemen.